

Not 29

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 20 juni 2023 följande dom (mål nr 1273-23).

Bakgrund

1. I.M. äger en segelbåt. Den båtklubb som han är medlem i lät utföra en mätning av halten av vissa metaller i bottenfärgen på de båtar som fanns på klubbens uppläggningsplats. Det framkom då att det på I.M:s båt fanns tributyltenn (TBT), vilket är en tennorganisk förening som enligt en EU-förordning inte får finnas på fartygs skrov, yttre delar eller utsidor.

2. Transportstyrelsen beslutade att förelägga I.M. att vid vite om 100 000 kr låta sanera skrovet och de yttre delarna på båten från färglager innehållande tennorganiska föreningar. I beslutet angavs följande. Genom att det på I.M:s båt finns TBT på båtbottnen i strid mot förbudet i förordning (EG) nr 782/2003 om förbud mot tennorganiska föreningar på fartyg (AFS-förordningen) är det fråga om en brist avseende båtens konstruktion, utrustning eller drift. I.M. har, trots att han tidigare har fått ett likadant föreläggande, meddelat att han inte kommer att ta bort bottenfärgen. För att denna gång förmå honom att följa förelägandet förenas det med vite.

3. I.M. överklagade beslutet till regeringen som avslog överklagandet och uttalade följande. Enligt AFS-förordningen utgör en spärrande beläggning som täcker den förbjudna TBT-färgen ett godtagbart alternativ till att sanera skrovet och de yttre delarna. I.M. har dock inte kunnat påvisa att flera lager av den konventionella bottenfärg han använt på sin båt skulle utgöra en sådan spärrande beläggning.

Yrkanden m.m.

4. I.M. ansöker om rättsprövning och anför följande. Han har inte fått den domstolsprövning som han har rätt till. Han borde ha fått ett föreläggande från kommunen som han hade kunnat överklaga till länsstyrelsen och därefter till mark- och miljödomstol.

Skälen för avgörandet*Rättslig reglering m.m.***Rättsprövning**

5. Av 1 och 3 §§ lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka hos Högsta förvaltningsdomstolen om rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

6. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet.

7. Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången

i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet ryms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23 ff. och 234).

Bestämmelser om åtgärder mot förorening från fartyg

8. Enligt 7 kap. 4 § första stycket lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg får Transportstyrelsen, om ett fartyg har väsentliga brister i fråga om konstruktion, utrustning eller drift, besluta om vissa förelägganden och förbud. Enligt andra stycket får myndigheten meddela föreläggande att bristerna ska avhjälpas. Enligt 8 § får i ett sådant beslut vite sättas ut.

9. Enligt artikel 5.2 i AFS-förordningen får de fartyg som omfattas av förordningen antingen inte ha några tennorganiska föreningar som fungerar som biocider i antifoulingssystem på sina skrov, yttre delar eller utsidor, eller så måste de vara täckta med en beläggning som utgör en spärr för sådana föreningar som läcker ut från det förbjudna antifoulingssystemet.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

10. Enligt I.M:s uppfattning har han inte fått den domstolsprövning som han har rätt till eftersom det är Transportstyrelsen och inte kommunen som meddelat föreläggandet att sanera hans båt. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar dock att Transportstyrelsen är behörig att meddela den typ av föreläggande som nu är aktuellt. Ett sådant beslut får överklagas till regeringen och rätten till domstolsprövning tillgodoses genom bestämmelserna om rättsprövning av regeringsbeslut.

11. Det har vidare inte framkommit skäl att ifrågasätta Transportstyrelsens och regeringens bedömning att det finns TBT på I.M:s båt. Förekomsten av TBT är att betrakta som en brist gällande fartygets konstruktion, utrustning eller drift på det sätt som avses i lagen om åtgärder mot förorening från fartyg och AFS-förordningen. Högsta förvaltningsdomstolen bedömer därför att Transportstyrelsens föreläggande är lagligen grundat.

12. Regeringens beslut kan således inte anses strida mot någon rättsregel på det sätt som I.M. har angett. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att beslutet på annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen förklarar att regeringens beslut ska stå fast.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten*, *Bull*, *Jönsson*, *Haggren* och *Nilsson*. Föredragande var justitiesekreteraren *Mårten Olsson*.

Regeringen (Infrastrukturdepartementet, 2022-12-08):

Regeringen konstaterar att enligt AFS-förordningen utgör en spärrande beläggning som täcker den förbjudna TBT-färgen ett godtagbart alternativ till att sanera skrovet och de yttre delarna. Regeringen finner dock inte att I.M. i ärendet kunnat påvisa att flera lager av den konventionella

bottenfärg han använt på sin båt skulle utgöra en sådan spärrande beläggning. Det framgår vidare av ärendet att I.M. inte heller har för avsikt att påmåla sin båt med någon på marknaden etablerade särskild spärrfärg för TBT.

Det har inte framkommit några omständigheter i ärendet som föranleder regeringen att göra någon annan bedömning än den som Transportstyrelsen gjort i det överklagade beslutet. I.M:s överklagande bör därför avslås.
– Regeringen avslår I.M:s överklagande.